

СИЛАБУС З ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОЛОГІЯ ПРАЦІ ТА ЇЇ БЕЗПЕКИ

II семестр 2019-2020 навчального року

освітній рівень перший (бакалавр)

галузь знань 26 Цивільна безпека

спеціальність 263 «Цивільна безпека»

освітня програма: - - безпека та охорона праці на залізничному транспорті (БОП)

Час та аудиторія проведення занять:

Згідно розкладу - <http://rasp.kart.edu.ua/>

КОМАНДА ВИКЛАДАЧІВ

Провідний викладач Брусенцов Віталій Гаврилович

Контакти: 38 (057) 730-10-80, e-mail: chem@kart.edu.ua

Викладачі курсу: Брусенцов Віталій Гаврилович д.т.н., професор

Години прийому та консультацій: 10.00-12.00 понеділок- четвер

Веб-сторінки курсу:

Веб сторінка курсу: <http://kart.edu.ua/osvita/distanciune-navchannya-ua>

Додаткові інформаційні матеріали: <http://zakon.rada.gov.ua/>,

<http://www.dsns.gov.ua/>, <http://dsp.gov.ua/>, <http://uazakon.com/>,

<http://www.nau.ua>.

Інтеграція України до Європейської спільноти передбачає під собою, насамперед, зростання уваги до таких питань як різнобічний розвиток і безпека людини в різних сферах діяльності. Залізничний транспорт належить до числа пріоритетних галузей економіки України і головним фактором безпеки сьогодні є «людський чинник». Головним завданням дисципліни «Психологія праці та її безпеки» є засвоєння студентами новітніх теорій, методів і технологій з використання засобів психології для забезпечення безпеки робітників залізниці.

Вивчаючи цей курс, студенти отримають уявлення про психологічну та фізіологічну основу трудового процесу, психофізіологічні фактори умов праці, ергономічні та естетичні основи охорони праці на підприємстві, психофізіологічну придатності людини до певної діяльності;

Курс має на меті сформувані та розвинути такі компетентності студентів:

Курс має на меті сформувані та розвинути такі компетентності студентів:

1. Інтегральну

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та проблеми, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, під час практичної діяльності або у процесі навчання, яка передбачає застосування теорій та методів проведення моніторингу, запобігання виникненню нещасним випадкам (на виробництві) і професійним захворюванням, оцінювання їх можливих наслідків та їх ліквідування.

2. Загальну компетентність

Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;

3. Фахову компетентність

Здатність обґрунтовувати та розробляти заходи, спрямовані на забезпечення безпечної праці та запобігання виникненню нещасних випадків і професійних захворювань.

Чому ви маєте обрати цей курс?

Якщо Вас цікавлять проблеми підтримки та підвищення працездатності робітника та колективу, організації комфортного соціально-психологічного клімату в колективі, керування людьми з урахуванням досягнень психології та психофізіології, якщо Ви бажаєте відповідати сучасним європейським вимогам, які висуваються до фахівців, отримати у майбутньому цікаву та

високооплачувану роботу в Україні та за кордоном, тоді Вам потрібен саме цей курс!

Від здобувачів очікується: базове розуміння фізики, математики, безпеки життєдіяльності та основ охорони праці.

Команда викладачів і наші колеги-виробничники будуть готові надати будь-яку допомогу з найбільш складних аспектів курсу по електронній пошті і особисто - у робочий час.

Огляд курсу

Курс вивчається на протязі одного семестру і дає студентам глибоке розуміння проблем підвищення безпеки праці за рахунок використання психологічних механізмів, пристосування людини до навколишніх умов у процесі праці та їх вплив на безпеку праці. Розглядаються фізіологічні та психологічні основи трудового процесу, проблеми алкоголізму, наркоманії та інші негативні соціальні чинники, їхній вплив на працездатність робітника.

Ці знання дають можливість забезпечення професійної надійності людини у різних сферах її діяльності та шляхів їх вирішення, й забезпечує надійну основу для швидкої адаптації на першому робочому місці при працевлаштуванні на виробництві в Україні або в країнах близького та далекого зарубіжжя.

Курс складається з однієї лекції раз на два тижні і одного практичного заняття раз на тиждень. Він супроводжується текстовим матеріалом, презентаціями та груповими завданнями. Студенти матимуть можливість застосовувати отримані знання та вирішувати практичні завдання протягом обговорень в аудиторії.

Виконання завдань супроводжується зануренням у суміжні дисципліни, що доповнюють теми, та формує у студента інформаційну та комунікативну компетентності

Ресурси курсу

Інформація про курс розміщена на сайті Університету у розділі «дистанційне навчання» поряд із питаннями, над якими необхідно поміркувати під час підготовки для обговорення в аудиторії. Необхідна підготовка повинна бути завершена до початку наступного практичного заняття. Під час обговорення ми запропонуємо вам критично поміркувати та проаналізувати відомі рішення проблеми надійності «людського чинника». Ви повинні бути готовими до дискусій та мозкових штурмів – ми хочемо знати, Вашу думку з наведених нижче питань!

Приклади питань для обговорення доступні на слайдах відповідних презентацій. Ось деякі з них:

1. Дайте загальну характеристику і тенденції застосування засобів психології для підвищення безпеки праці в Україні та за рубежом.
2. Алкоголізм, наркоманія – причини та заходи боротьби з ними.

3. Типи темпераменту, визначення і особливості поведінки.

Теми курсу

Тема 1. Предмет і задачі психології праці та її безпеки.

Тема 2. Пристосування людини до навколишніх умов у процесі праці та їх вплив на безпеку праці.

Тема 3. Психофізіологічні фактори умов праці

Тема 4. Основні типи і види діяльності

Тема 5. Система „людина-машина-середовище” і забезпечення безпеки її діяльності.

Тема 6. Алкоголізм, наркоманія та їх негативні соціальні чинники, їхній вплив на працездатність.

Тема 7. Науково-технічний прогрес і ергономіка

Тема 8. Поняття система „людина-машина” (СЛМ). Структурна схема і види СЛМ.

МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ЗВ'ЯЗКИ

Дисципліна базується на матеріалі багатьох наук, що дають інформацію про людину в праці – це загальна, соціальна та інженерна психологія, фізіологія, гігієна праці і інш.

Теми практичних занять

1. Дослідження біоритмів людини
2. Ергономічне забезпечення організації робочого місця оператора за дисплеєм
3. Характеристики уваги людини при обробці інформації
4. Методи визначення працездатності людини
5. Визначення метеочутливості людини.
6. Вплив погодно-метеорологічних факторів на стан і працездатність людини
7. Оцінка психологічних якостей людини
8. Стрес і його попередження
9. Хронотип людини і його вплив на безпеку праці

Правила оцінювання

При заповненні заліково-екзаменаційної відомості та залікової книжки (індивідуального навчального плану) студента, оцінка, виставлена за 100-бальною шкалою, повинна бути переведена до національної шкали (5, 4, 3,) та шкали ECTS (A, B, C, D, E)

Визначення назви за державною шкалою(оцінка)	Визначення назви за шкалою ECTS	За 100 бальною шкалою	ECTS оцінка
ВІДМІННО – 5	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100	A

ДОБРЕ – 4	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89	B
	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	75-81	C
ЗАДОВІЛЬНО - 3	Задовільно - непогано, але зі значною кількістю недоліків	69-74	D
	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-68	E
НЕЗАДОВІЛЬНО - 2	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим як отримати залік або екзамен (без повторного вивчення модуля)	35-59	FX
	Незадовільно - необхідна серйозна подальша робота (повторне вивчення модуля)	<35	F

Індивідуальні завдання.

Не передбачено навчальним планом.

Ступінь залученості:

Мета участі в курсі – залучити вас до дискусії, розширити можливості навчання для себе та своїх однолітків та дати вам ще один спосіб перевірити свої погляди на питання науково обґрунтованого використання "людського чинника" на залізничному транспорті. Участь буде оцінюватися на основі кількості та вірності ваших відповідей. Питання, хоча й заохочуються, однак не оцінюються в цьому блоці. Ми намагаємося надати всім студентам рівні та справедливі можливості для підвищення власною залученості. Максимальна сума становить 21 бал.

Практичні заняття:

За відвідування кожного практичного заняття нараховується 1 бал (до 14 балів), ступенем залученості (до 21 балів) та стислою презентацією виконаного розрахункового завдання (до 25 балів),.. Ступінь залученості визначається участю у дискусіях.

Максимальна сума становить 60 балів.

Залік:

- Студент отримує залік за результатами модульного 1-го та 2-го контролю шляхом накопичення балів. Максимальна кількість балів, яку може отримати студент становить 100 (до 60 балів поточного контролю та до 40 балів тестування). Середнє арифметичне суми модульних оцінок складає заліковий бал. Якщо студент не погоджується із запропонованими балами він може підвищити їх на заліку, відповівши на питання викладача

Команда викладачів:

Брусенцов Віталій Гаврилович (<http://kart.edu.ua/pro-kafedry-op-ta-ns-ua/kolectuv-kafedru-op-ta-ns-ua/brusencov-vg-ua>) – професор кафедри

охорони праці та навколишнього середовища. Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора технічних наук захистив за спеціальністю 05.01.04;- «Ергономіка».

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата технічних наук захистив за спеціальністю 05.26.01 – «Охорона праці і пожежна безпека».

Напрямки наукової діяльності: контроль рівня професійної надійності людини-оператора, перш за все – рівня функціональної надійності.

Програмні результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент оволодіє культурою мислення, технологією освоєння соціального досвіду на рівні необхідному для професійної діяльності.

Зможе передбачати необхідний рівень індивідуальної безпеки та психічного здоров'я у разі виникнення типових небезпечних подій.

Кодекс академічної доброчесності

Порушення Кодексу академічної доброчесності Українського державного університету залізничного транспорту є серйозним порушенням, навіть якщо воно є ненавмисним. Кодекс доступний за посиланням:

<http://kart.edu.ua/documentu-zvo-ua>

Зокрема, дотримання Кодексу академічної доброчесності УкрДУЗТ означає, що вся робота на іспитах та заліках має виконуватися індивідуально. Під час виконання самостійної роботи студенти можуть консультиватися з викладачами та з іншими студентами, але повинні самостійно розв'язувати завдання, керуючись власними знаннями, уміннями та навичками. Посилання на всі ресурси та джерела (наприклад, у звітах, самостійних роботах чи презентаціях) повинні бути чітко визначені та оформлені належним чином. У разі спільної роботи з іншими студентами над виконанням індивідуальних завдань, ви повинні зазначити ступінь їх залученості до роботи.

Інтеграція студентів із обмеженими можливостями

Вища освіта є провідним чинником підвищення соціального статусу, досягнення духовної, матеріальної незалежності і соціалізації молоді з обмеженими функціональними можливостями й відображає стан розвитку демократичних процесів і гуманізації суспільства.

Для інтеграції студентів із обмеженими можливостями в освітній процес Українського державного університету залізничного транспорту створена система дистанційного навчання на основі сучасних педагогічних, інформаційних, телекомунікаційних технологій.

Доступ до матеріалів дистанційного навчання з цього курсу можна знайти за посиланням: <http://do.kart.edu.ua/>